

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

CAMBIUM

AGROFORESTRY
VLAANDEREN

**VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ**

**provincie
Oost-Vlaanderen**

**provincie
Oost-Vlaanderen**

**provincie
Oost-Vlaanderen**

**provincie
Oost-Vlaanderen**

**provincie
Oost-Vlaanderen**

**provincie
Oost-Vlaanderen**

**provincie
Oost-Vlaanderen**

**provincie
Oost-Vlaanderen**

**west-vlaanderen
de gedreven provincie**

**AGENTSCHAP
LANDBOUW &
ZEEVISSERIJ**

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

CAMBIUM

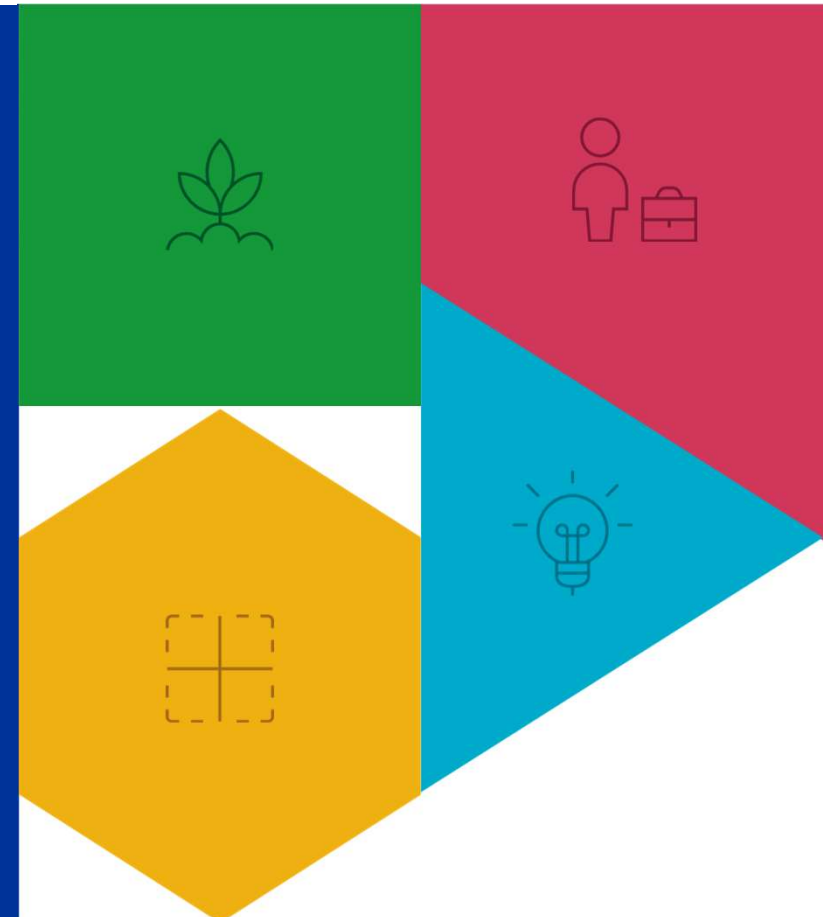
Infoavond agroforestry in Vlaanderen

Wat is agroforestry?

Wat heeft Agroforestry Vlaanderen te bieden?

Bert Reubens (ILVO)

10 juli 2026

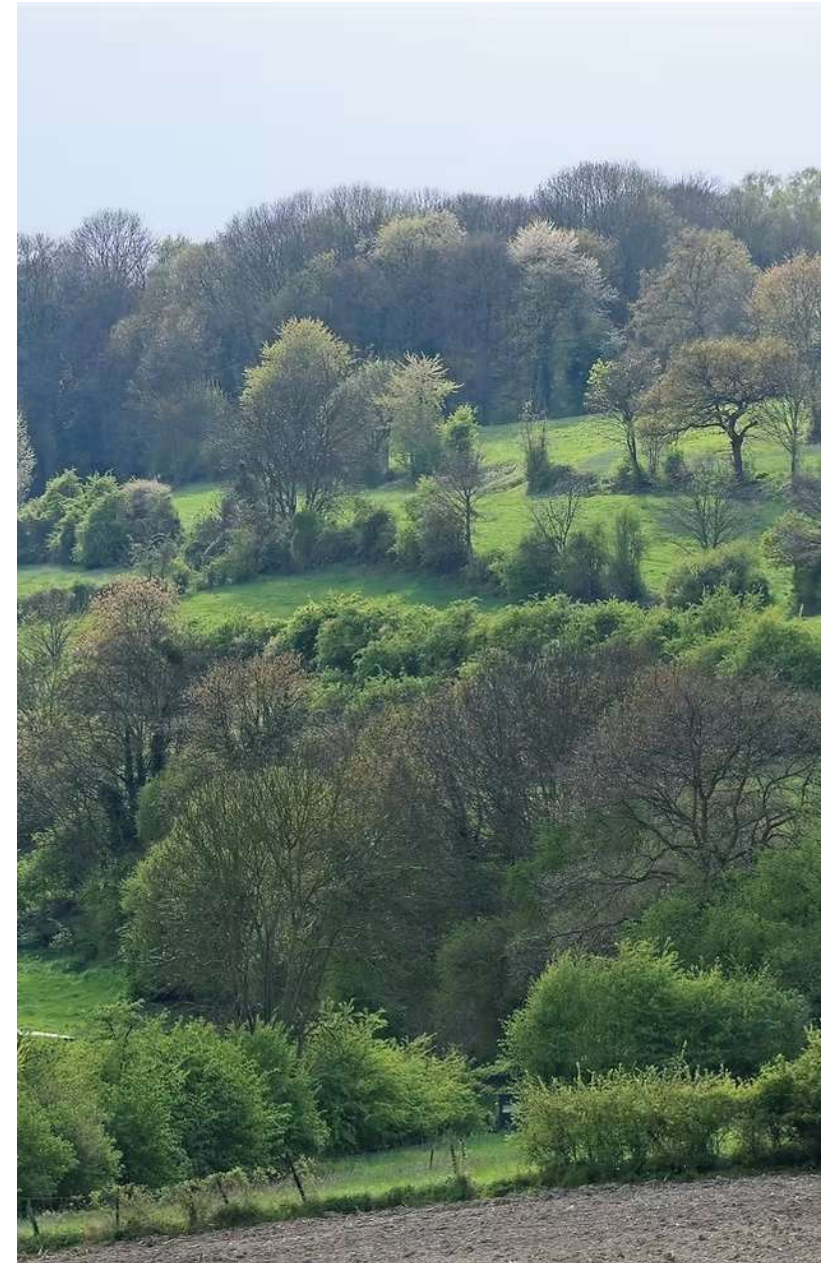

Wat is agroforestry?

Landbouw en bomen?

Eeuwenlang van functioneel en economisch **nut**:

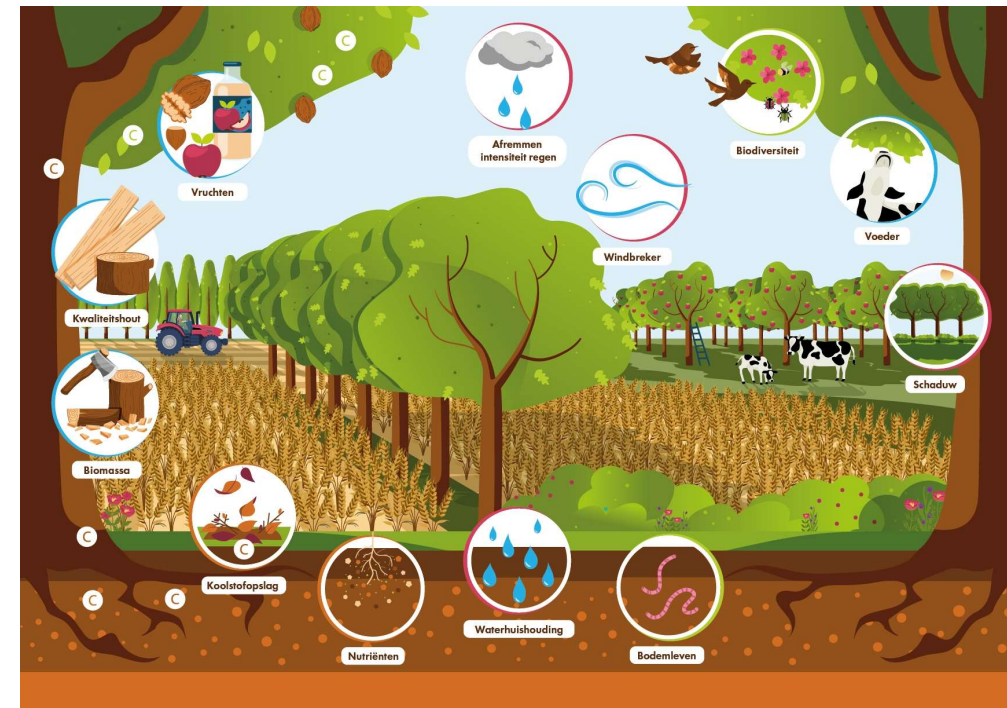
- Gerief- en brandhout
- Perceelsgrens/veekering
- Gezonde bodem en waterhuishouding
- Diergezondheid (zon, wind, voeder,...)
- ...

Agroforestry of boslandbouw: wat is het?

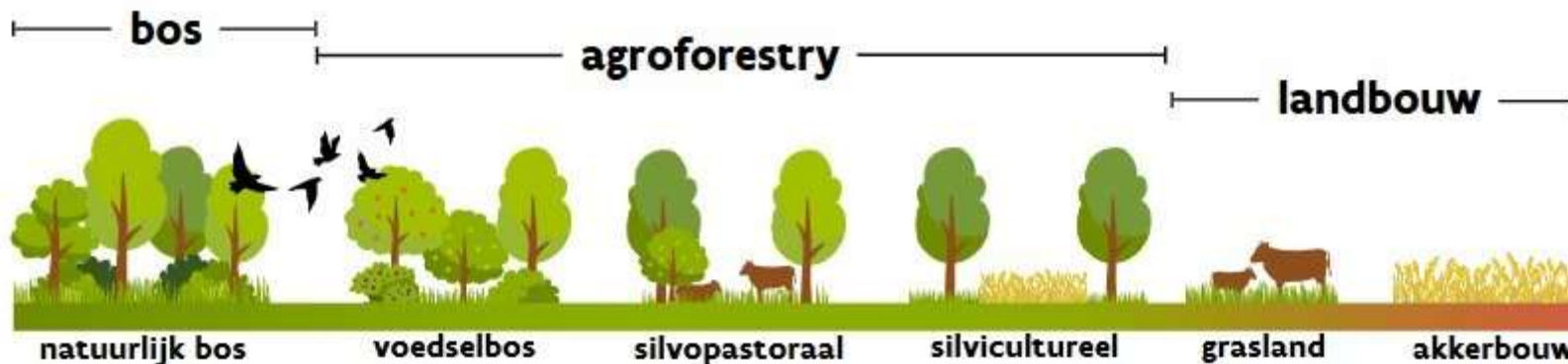
= **verzamelterm** voor **landbouwsystemen** waarbij op **eenzelfde perceel** zowel een landbouwgewas en/of dieren als **houtige, meerjarige** gewassen **geteeld** worden. **Doelbewust**, met oog op extra **producten of diensten**.

- Moderne context
- Evenveel mogelijkheden als toepassers
 - Eenvoudig tot complex
 - Extensief tot intensief (productie, arbeid)
 - Over vele deelsectoren
 - Elk met eigen set aan praktische uitdagingen

Agroforestry: wat is het?

- Een vorm van landbouw!
- Types agroforestry: bomen, dieren en/of gewassen
 - Silvopastoraal: dieren
 - Silvicultureel (alley cropping): gewassen (in rijen)
 - Agrosilvopastoraal: gewassen en dieren
 - Andere: voedselbossen
 - Maar ook: houtkant, windsingel, oeverzones, ...

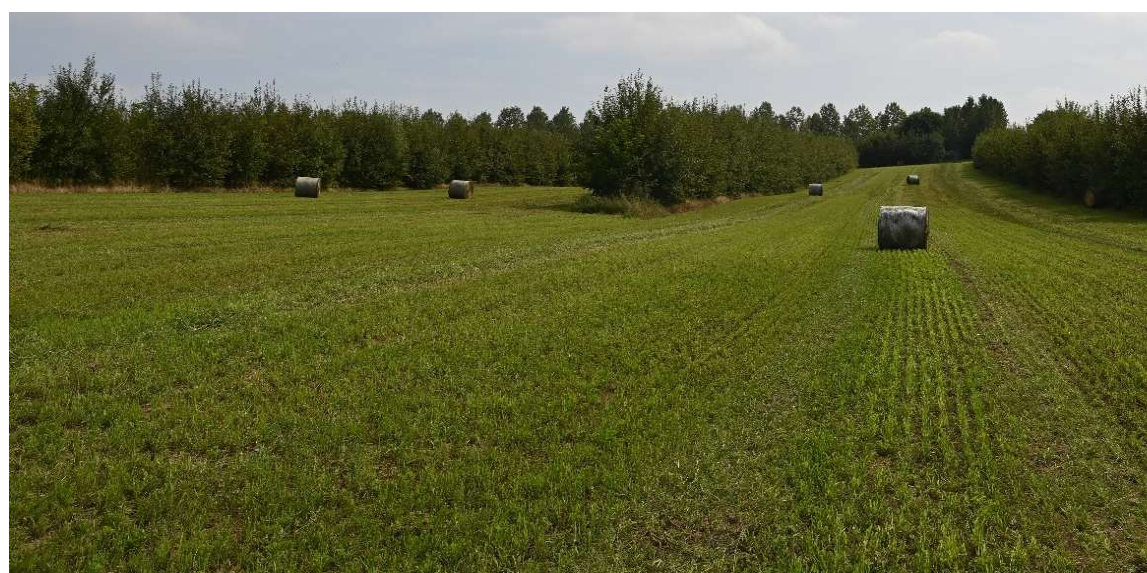
© Kristoffer Mohrart

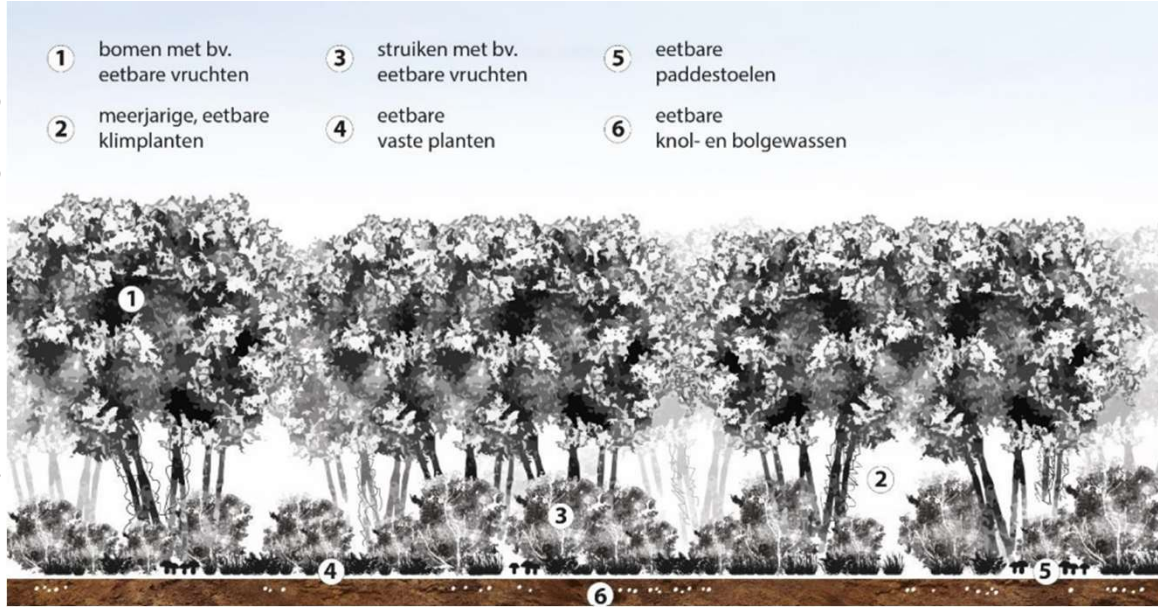
© Consortium Agroforestry Vlaanderen

© Consortium Agroforestry Vlaanderen

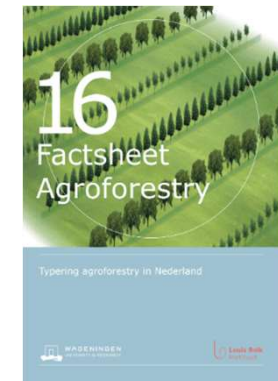

Agroforestry: wat is het?

- Binnen deze types opnieuw 'oneindige' variatie
 - ruimtelijke indeling
 - functies van bomen en struiken
 - boomedichtheid
 - keuze voor soorten
 - schaal
 - mechanisatie
 - beheer
- Bepaald door combinatie van vele factoren:
 - Groeiplaats (grond, klimaat, water)
 - Bedrijfsspecifieke situatie (machines, schaal, financiële middelen, expertise teler,...)
 - Compatibiliteit met teelten
 - Doel (productie, ecologie, economie)
 - Markt

Groot verschil tussen systemen → geen generieke uitspraken over verdienmodel of maatschappelijke diensten.

© WUR Factsheet 16 Typering agroforestry in Nederland

Agroforestry: wat is het niet (volgens Vlaanderen)?

Elk van deze kan wel deel uitmaken van een agroforestry-systeem

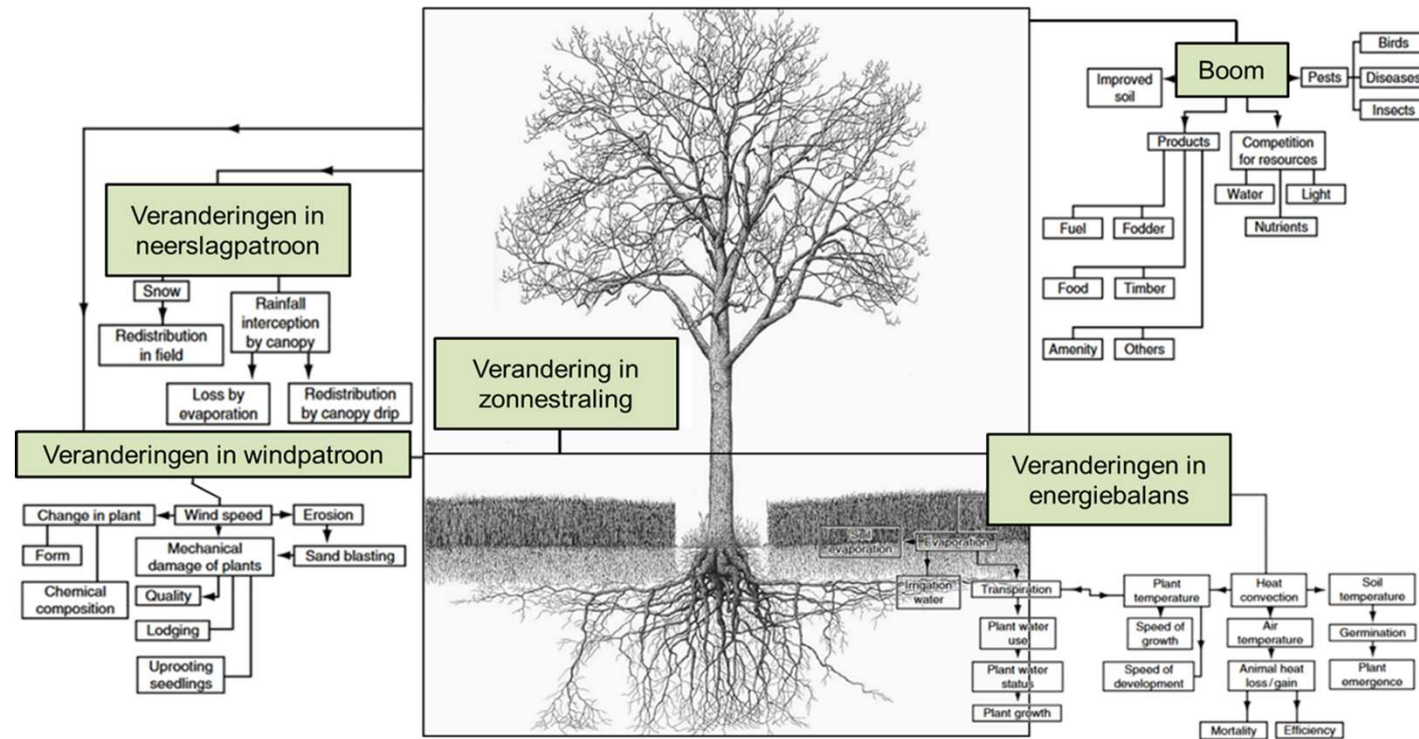

Welke invloeden en resultaten kan je verwachten?

Impact van bomen op het veld

Buffer – (bio)diversiteit – resource efficiency

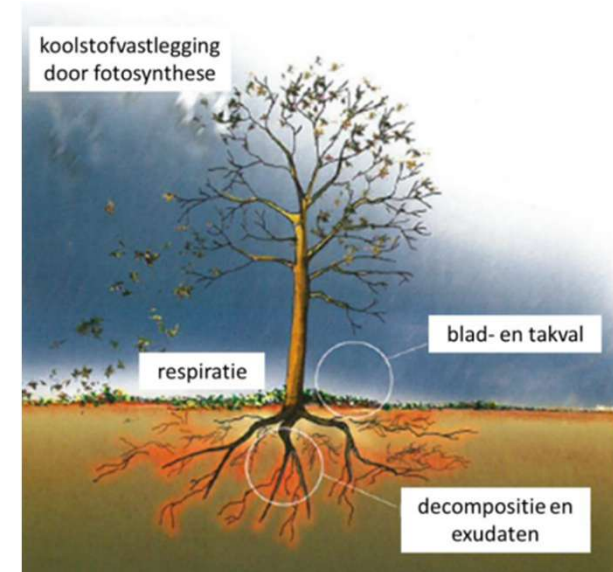
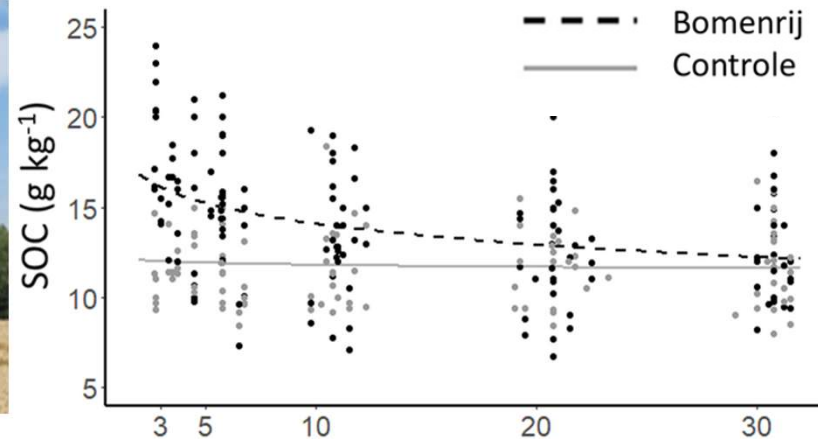

Slimme aanpak:

impact → voordeel/dienst

Wat heeft agroforestry te bieden?

- Bevordering bodemkwaliteit en –vruchtbaarheid
 - Koolstofopbouw: in bodem en biomassa
 - Hogere nutriëntenstocks
 - Hogere waterretentie

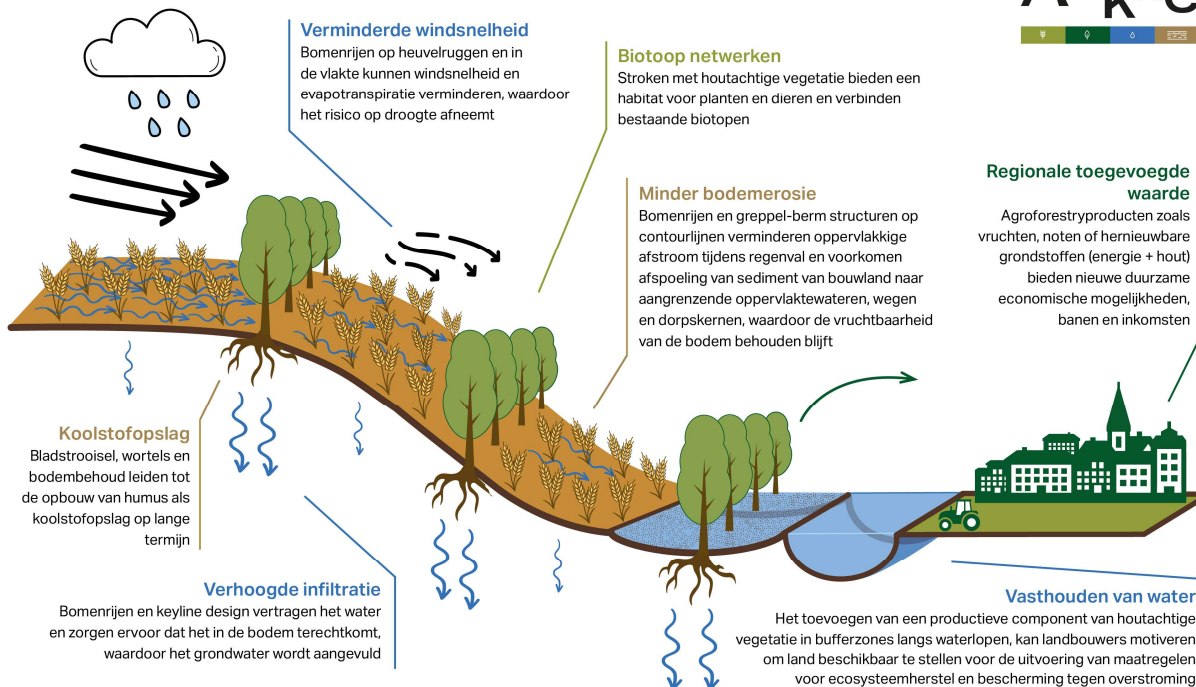

Wat heeft agroforestry te bieden?

- Verbeterde waterhuishouding: vertragen, verdelen, infiltreren, opslaan
 - Op perceelsniveau
 - Op landschapsniveau

Boslandbouwsystemen & Waterbeheer

© Institute for applied Material Flow Management (IfaS)

Infiltratie
Retentie

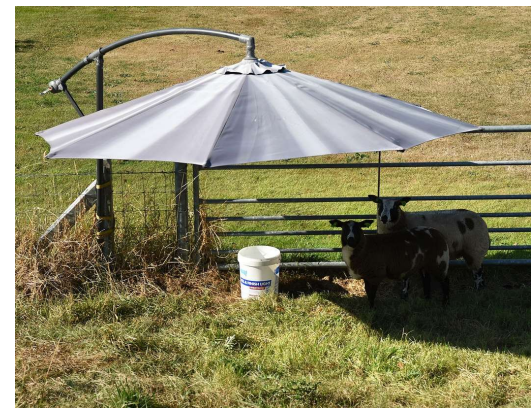

Erosie
Afstroming
Verdamping

Wat heeft agroforestry te bieden?

- Klimaatmitigatie en –adaptatie
 - Koolstofopslag
 - Verhoogde weerbaarheid tegen weersextremen (droogte, regenval, hitte) door:
 - Bodemkwaliteit
 - Waterhuishouding
 - Microklimaat (water, wind, licht, temperatuur)

Wat heeft agroforestry te bieden?

- Hoge algemene **biodiversiteit** en landschappelijke waarde
- Aantrekken en huisvesten nuttige insecten (bodenvormers, plaagbestrijders, bestuivers)
- Gezond bodemleven
- Corridorfunctie
- Landschappelijk aantrekkelijk landbouwbedrijf = economisch voordeel

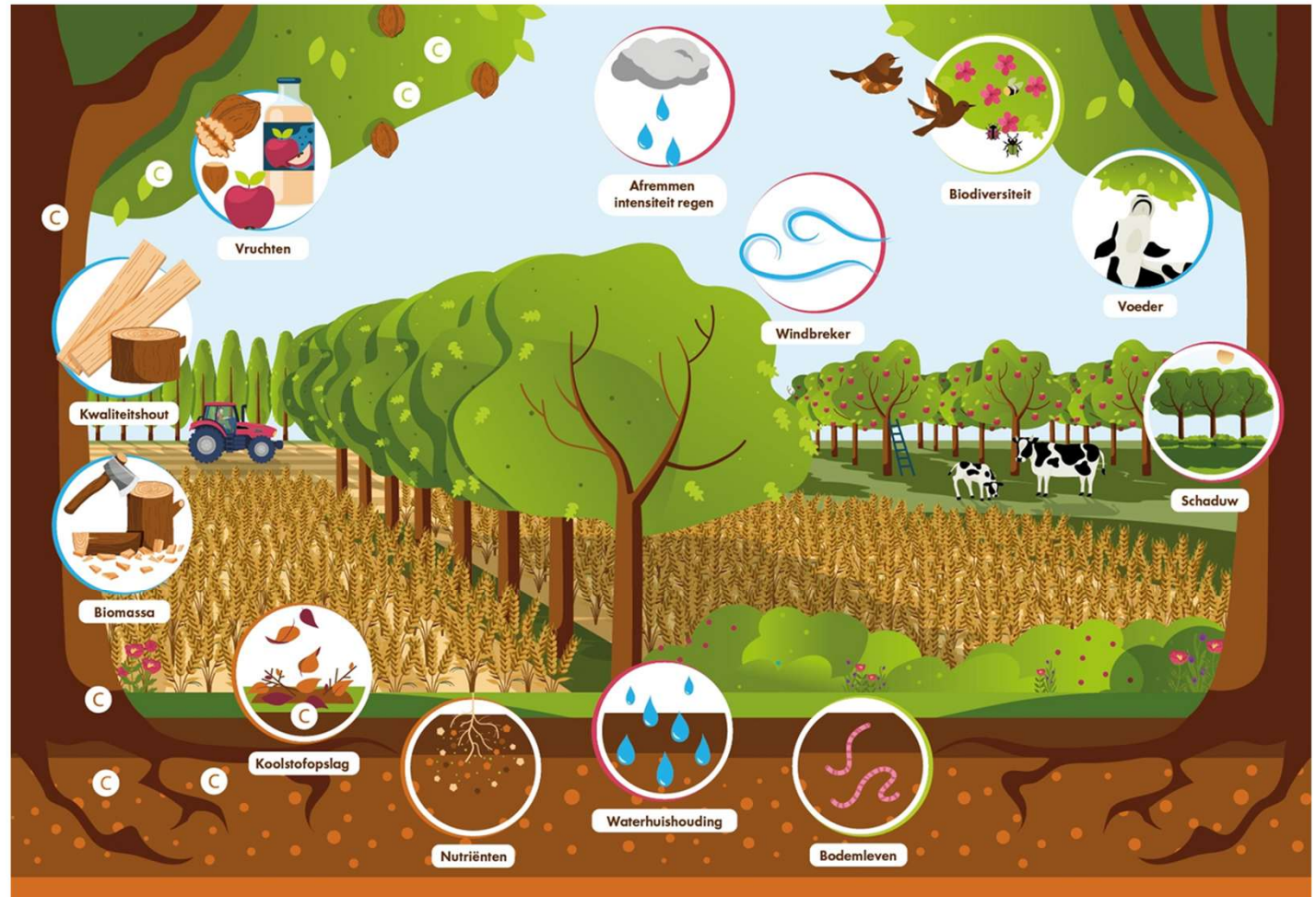

Troeven van agroforestry: samengevat

Agroforestry biedt kansen om in te spelen op uitdagingen:

- Buffering tegen extreme weersomstandigheden
- Waterbuffer
- Tegengaan van emissies via lucht, bodem en water
- Efficiënter gebruik van natuurlijke hulpbronnen
- Afremmen van erosierisico
- Versterken van biodiversiteit en creëren van corridors
- Koolstofopslag
- Financiële risicospreiding en inspelen op nieuwe markten

Dé troef ≠ de perfecte maatregel voor elk van deze aspecten
= multifunctionaliteit

Complementair of concurrerend??

- Nemen die bomen niet teveel ruimte (en tijd) in beslag?
- Kan ik nog wel vlot werken op mijn perceel?
- Wat met licht, water, voedingsstoffen?

Complementair of concurrerend?

- Resultaat variabel en sterk afhankelijk van

Boomsoortkeuze

Oriëntatie

Gewas- en variëteitenkeuze

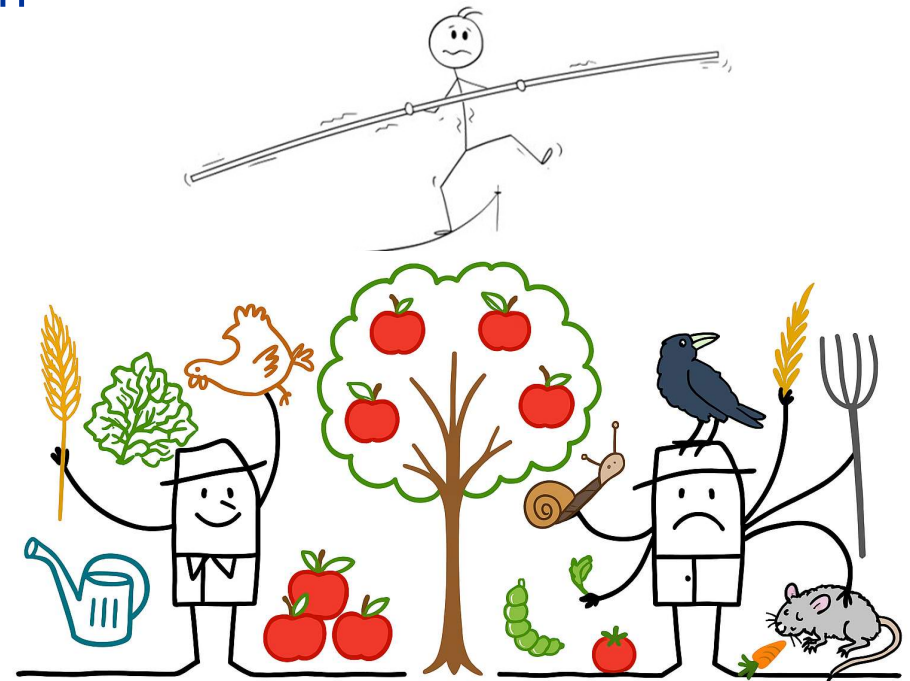
Water

Bodem

Beheer

...

Plantafstanden

Succes is sterk afhankelijk van...

- Een doordachte planning, ontwerp, aanleg en beheer
- Een haalbaar en duurzaam verdienmodel
- Een stimulerende omgeving, ruimte en vrijheid om te ondernemen

Agroforestry in Vlaanderen

Agroforestry in Vlaanderen

Hoeveel agroforestry in Vlaanderen?

Cijfers BLS (Boslandbouwsubsidie*):

- Tussen 2011 en 2025: ongeveer 350 ha (ruim 35.000 bomen)
- Gemiddelde oppervlakte: 2,2 ha
- Boomdensiteit: gemiddeld 84 bomen/ha
- Aantal soorten per perceel: gemiddeld 5
- Maar dit alles = zeer variabel

* Naar schatting nog eens zoveel buiten BLS

Agroforestry in Vlaanderen

Kenmerken van AF percelen en toepassers BLS

Bij benadering:

- Populaire boomsoorten: walnoot, hazelaar, hoogstam fruit, populier, tamme kastanje, eik, wilg, linde, boskers
- 50% op grasland (landgebruik bij aanplant)
- 50% overige: onder meer granen, silomaïs, knolgewassen, groenten-, fruit- of bessenteelt
- Mix van bedrijven met hoofdfocus plantaardige productie of dierlijke productie
- 40% van de aanvragers is bio gecertificeerd
- Vaak afzet via Korte Keten

Agroforestry in Vlaanderen

Andere kenmerken

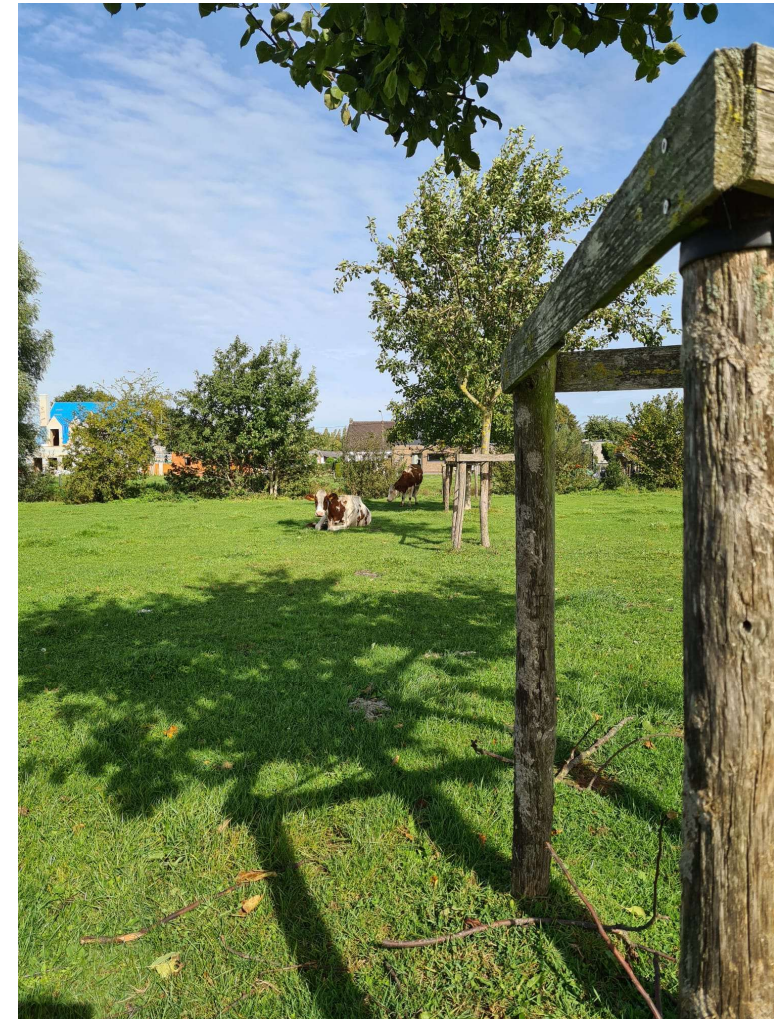
(gebaseerd op interviews in 2023-2024)

Beweegredenen :

- Bedrijfsvisie: robuuster / duurzamer systeem
- Functionaliteit bomen? Schaduwvoorziening en productie meest benoemd

Extra info:

- Ongeveer de helft voert de aanplant zelf uit
- Percelen vaak in eigendom
- Gemiddeld 17% uitval na aanplant
- Meest genoemde uitdagingen: droogte (40%) & ziekte + plagen (20%)

Welke ondersteuning biedt Agroforestry Vlaanderen?

Consortium Agroforestry Vlaanderen

- Wie zijn wij? Een informeel Vlaams partnerschap rond agroforestry dat sinds 2011 actief is en wordt gecoördineerd door ILVO
- Mix van expertises
- Landbouwkundig, bos- en natuurbeheer, ecologie, bodemkunde, landschapskunde, socio-economie, beleid, ...
- Sterke affiniteit met de sector

CAMBIUM

Consortium Agroforestry Vlaanderen

Doelstelling?

- 4 “dimensies”:
 - Onderzoek agroforestry systemen: inzicht en optimalisatie
 - Socio-economisch onderzoek – waardeketen – verdienmodellen
 - Institutioneel - Beleid en regelgeving
 - Communicatie – disseminatie – bedrijfsbegeleiding
- Informele samenwerking
- Projectoverkoepelend

Interreg
Vlaanderen-Nederland

 Gefinancierd door
de Europese Unie

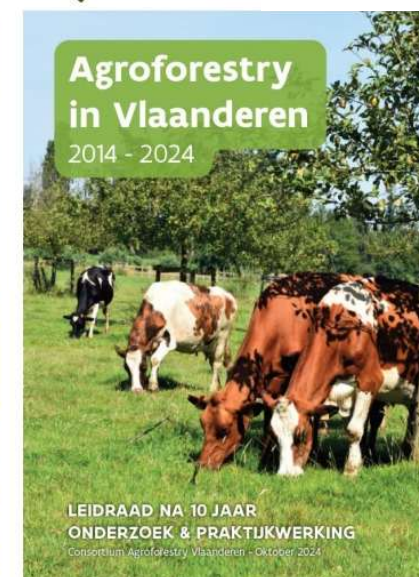
CAMBIUM

Consortium Agroforestry Vlaanderen

Advies en begeleiding

- Collectieve uitwisseling van kennis en ervaring: website (kennisloket), AF planner, E-Academy, excursies en andere collectieve infomomenten = algemene principes, grote lijnen, info & training rond specifiek onderwerp
- Gebundeld in handboek & roadmap
- Binnenkort ook begeleidingspakket voor adviseurs

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

CAMBIUM

Overkoepelend online platform

- www.agroforestryvlaanderen.be

The screenshot shows the homepage of the Agroforestry Vlaanderen website. The header is green with a navigation menu: Nieuws, Onderzoek & Projectwerking, Agroforestry Planner, Kennisloket, Agenda, Contact, FAQ, EURAF, NL, and a search bar. The main content area has a light green background. On the left, the title 'Agroforestry in Vlaanderen' is followed by a paragraph of text. On the right, there is a large image of a field with trees and a green box with links. At the bottom left, there is a button to subscribe to the newsletter.

Agroforestry in Vlaanderen

Op deze website staat nuttige informatie over agroforestry in Vlaanderen. Zo wordt kennis gebundeld in het [Kennisloket](#), de [E-Academy Agroforestry](#) (incl. [opname van de jaarlijkse infoavond](#)) en worden beslissingsondersteunende tools beschikbaar gesteld in de [Agroforestry Planner](#). In dit [handboek](#) hebben we de resultaten van 10 jaar onderzoek en praktijkwerking gebundeld. Bij agroforestry-gerelateerde vragen kun je de leden van het Consortium bereiken via [mail en telefoon](#). Daarnaast biedt het Consortium ook [bedrijfsbegeleiding](#) aan als je verder wenst te gaan met een persoonlijk advies (o.a. uitwerking plan en ontwerpadvies tegen een standaardvergoeding). Meer te weten komen over onze onderzoeksresultaten? Check dan zeker ook eens onze [Zenodo community](#).

[Schrijf je in voor de Nieuwsbrief](#) →

Snel naar

- [Bekijk de nieuwe tool: ACORN](#)
- [Notenogst: methoden en machines](#)
- [Teelt van Paulownia in Vlaanderen: droom of realiteit?](#)
- [Houtoogst in agroforestry](#)
- [Irrigatie in agroforestry](#)

Interactieve kaart

Zoek agroforestry bedrijven en stakeholders in België

Educatie

Bouw een goede basiskennis op over agroforestry

Tools

Voer simulaties uit met onze tools

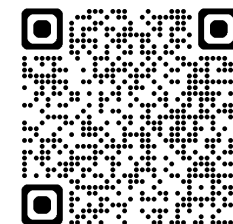
Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

CAMBIUM

Kennisloket

Agroforestry: wat en waarom?

Meer over wat agroforestry precies inhoudt en welke effecten je ervan kan verwachten, lees je in deze rubriek.

Aanleg en beheer

Onder deze rubriek vind je alle informatie inzake keuzes, aandachtspunten en te verwachten kosten bij het ontwerpen, aanleggen en beheren van een agroforestry systeem.

Boomspecifieke info

Onder deze rubriek vind je specifieke informatie over de karakteristieken en teelt van boomsoorten die vaak toegepast worden in agroforestry context.

Werken met dieren

Leer hier meer over de voordelen die bomen of struiken kunnen bieden voor weidebewoners, maar ook hoe je ze kan beschermen tegen vraat of andere schade door vee of wilde dieren.

Akker- en tuinbouw

Informatie relevant voor de toepassing van agroforestry in combinatie met akker- en tuinbouw.

Voedselbossen

Een voedselbos is een landbouwecosysteem dat ontworpen is naar het voorbeeld van een natuurlijk bos met een grote diversiteit aan lineerjarige planten in verschillende lagen.

Noten en fruit: productie, oogst en verwerking

Beleid, Wetgeving & Subsidie

Agroforestry: wat levert het op?

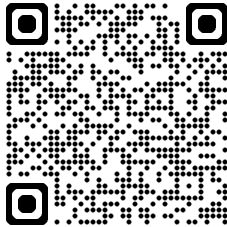
Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

CAMBIUM

Digitale tools: Agroforestry Planner

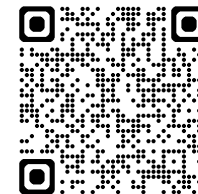

- Interactieve beslissingsondersteunende tools
- Ontwerp, soortenkeuze, kosten-baten, koolstofopslag, gewasopbrengst, mechanisatie

DENTRO ➔ Met deze boomsoortkeuze tool kun je soorten kiezen voor je nieuwe agroforestry project (nieuw!).	BETULA ➔ Met deze ontwerptool maak je stap voor stap een plan op, rekening houdend met verschillende aspecten, voor een nieuw agroforestry project.	INTACT ➔ Met deze kosten-batentool bereken je stap voor stap de kosten en simuleer je de baten van je agroforestry project.
CARAT ➔ Met deze koolstoftool kun je onder- en bovengrondse koolstofopslag simuleren voor je agroforestry project.	MIMOSA ➔ Met deze notenoogstool krijg je inzicht in hoe je noten binnen je agroforestry project kostenefficiënt kunt oogsten.	ACORN ➔ Met deze alley-cropping tool kun je gewasopbrengst, gewaskwaliteit en houtproductie simuleren voor jouw agroforestry project.

Agroforestry Kaart

Aanmelden is gratis en doe je eenvoudig door te klikken op de groene + knop.

Interreg
Vlaanderen-Nederland

Gefinancierd door
de Europese Unie

CAMBIUM

Consortium Agroforestry Vlaanderen

Advies en begeleiding

- Antwoord op maat voor jouw bedrijf? 1-op-1 begeleiding voor landbouwers in Vlaanderen
- Via projectwerking
- Sinds 2025 via de “Kennisportefeuille”
- Nabije toekomst:
 - Hiaat wegwerken en het landschap van agroforestry adviesverleners uitbreiden (via CAMBIUM)
 - Aanspreekpunt blijven op vlak van expertise, overzicht en inzicht.

DANKUWEL

ILVO

Instituut voor Landbouw-, Visserij-
en Voedingsonderzoek
Burg. Van Gansberghelaan 92
9820 Merelbeke-Melle - België

T + 32 (0)9 272 25 00

www.ilvo.vlaanderen.be

www.agroforestryvlaanderen.be

Consortium Agroforestry

info@agroforestryvlaanderen.be

Consortium Agroforestry Vlaanderen

Consortium Agroforestry Vlaanderen

ILVOvlaanderen

ILVO